

Michał Justycki

Skrót pracy teoretycznej

**Akademia
Sztuk
Pięknych
w Katowicach
2023**

Michał Justycki

Skrót pracy teoretycznej

Akademia
Sztuk
Pięknych
w Katowicach
2023

Pracuję w Muzeum Śląskim w Katowicach jako edukator wystaw, w swojej pracy staram się przybliżyć osoby g/Głuche do sztuki. W tym miejscu chciałbym wyjaśnić pisownię słowa g/Głuchy. Słowo pisane przez duże G dotyczy mniejszości kulturowo-językowej, natomiast słowo pisane przez małe g dotyczy tylko kwestii medycznej, czyli utraty słuchu. Na potrzeby niniejszej pracy przyjąłem pisownię łączącą oba pojęcia.

W chwili obecnej temat sztuki wśród g/Głuchych jest mało znany, wynika to z faktu, iż nie ma edukacji o sztuce w polskim języku migowym.

Edukacja o sztuce prowadzona w polskim języku migowym dla dzieci i dorosłych g/Głuchych jest niezwykle ważna. W Polsce g/Głusi mają znikomą wiedzę na ten temat, wręcz trzeba powiedzieć, że wielu g/Głuchych nie lubi sztuki i uważa ją za nudną. Ale jak sztuka ma ich interesować, skoro informacja na ten temat jest im przekazywana w sposób niedostępny? To tak, jakby słyszący uczyli się czegoś nowego na przykład w języku chińskim, którego kompletnie nie znają. I nie ważne, jak ciekawy mógłby to być temat, ale bez dostępności w ich języku rodzimym nawet najlepszy i najciekawszy temat może znużyć. Gdyby w szkołach dla g/Głuchych uczyli pedagodzy migający sytuacja wyglądałaby zupełnie inaczej.

Edukacja g/Głuchych dzieci przedstawia się tak tragicznie, że aż ciężko w to uwierzyć. Pomijając już fakt braku wiedzy w zakresie sztuki, trzeba też uczciwie powiedzieć, że g/Głusi mają bardzo niewielki zasób słów związanych z rozróżnianiem emocji, a także nie znają odcieni/kolorów emocjonalnych. Dlatego bardzo ważne jest umożliwienie niesłyszącym wyrażania samych siebie na zajęciach plastycznych oraz rozwijania ich wiedzy z zakresu sztuki.

W szkołach dla dzieci niesłyszących lub słabosłyszących większość nauczycieli nie posługuje się językiem migowym, więc dzieciom brakuje informacji z wielu tematów, w tym także z zakresu sztuki. Porównując dzieci słyszące i g/Głuche w tym samym wieku, jak myślicie Państwo, które posiadają większą wiedzę? Z pewnością dzieci słyszące, bo informacje, które uzyskują od nauczycieli są dla nich przystępne i przekazane w dostępnym języku. W Polsce edukacja g/Głuchych, jak już wcześniej wspominałem i w dalszej części pracy jeszcze wielokrotnie powtórzę, jest na niskim poziomie, gdyż informacje nie są przekazywane dzieciom niesłyszącym w ich naturalnym języku, czyli Polskim Języku Migowym. Osobiście nie wierzę, że g/Głusi nie chcą przychodzić do Muzeum i nie chcą się rozwijać artystycznie. Wszystko jest związane z odpowiednią edukacją, gdyby to była dobra edukacja to g/Głusi na pewno pokochaliby sztukę.

W mojej pracy doktorskiej, chciałbym przybliżyć ten temat – chciałbym wyjaśnić dokładniej, dlaczego brak komunikacji w języku migowym

w szkołach dla dzieci niesłyszących jest całkowitą katastrofą. A przecież dla osób g/Głuchych język migowy w większości jest pierwszym językiem. Bez języka, jak wiadomo, nie ma komunikacji. Co najważniejsze, pedagodzy nauczając za pomocą PJM-u, przyczyniliby się do poszerzania słownictwa związanego z edukacją artystyczną wśród dzieci niesłyszących. Język migowy może być dobrodziejstwem dla dobrej edukacji osób g/Głuchych.

Celem niniejszej pracy jest przybliżenie ogółowi społeczeństwa nieznanego im dotąd świata osób g/Głuchych. Społeczeństwo niestety mało wie na temat g/Głuchych, a przecież środowisko to jest różnorodne i bogate w swoich aspektach. Podstawowe pytania na jakie postaram się odpowiedzieć to między innymi: Kim są g/Głusi? Czy g/Głusi mogli być wybitnymi uczonymi, artystami czy pisarzami? Jak Państwo myślicie, byli? Odpowiem krótko – tak oczywiście byli tacy wybitni ludzie – ale mało się o tym mówi. A dlaczego? Po prostu brak jest informacji o historii g/Głuchych, a zwłaszcza o historii g/Głuchych artystów. Dlaczego w szkołach dla niesłyszących i słabosłyszących dzieci mało mówi się historii Głuchych artystów i ich sztuce? W czym to przeszkadza? Czy dla społeczeństwa słyszącego jest to nie wygodne? Jak wygląda sztuka g/Głuchych? I wiele innych niezwykle ciekawych kwestii.

Praca składa się z pięciu rozdziałów. Pierwszy rozdział rozpoczyna się od wyjaśnienia jak wyglądają problemy komunikacyjne osób niesłyszących i z jakimi trudnościami w życiu codziennym zmagają się g/Głusi, a także w jaki sposób można temu przeciwdziałać. Omawiam w nim szczegółowo czym jest język migowy oraz jak przedstawia się jego historia.

Drugi rozdział poświęcony jest moim doświadczeniom jako g/Głuchego kuratora w Muzeum Śląskim w Katowicach. Omawiam w nim problemy występujące w trakcie oprowadzania grup niesłyszących, wskazówki w jaki sposób rozmawiać z g/Głuchymi zwiedzającymi, a także w jaki sposób przekazywać informację, aby była ona w pełni odebrana. W dalszej kolejności porównuję język migowy i język gestów, a także przedstawiam programy edukacyjne skierowane dla dzieci i młodzieży g/Głuchej realizowane w Muzeum. Rozdział kończy się szczegółowym opisem polskiego języka migowego w instytucjach kultury, w tym w środowisku muzealnym.

Trzeci rozdział opiera się stricte na działaniach Muzeum Śląskiego skierowanych do środowiska osób niesłyszących. Opisane zostały w nim seminaria i konferencje związane ze sztuką g/Głuchych, w tym cykl seminariów pt. „Sztuka łączenia”. Omawiam w nim programy włączające tworzone w Muzeum, a także wyjątkową wystawę otwartą

w 2022 roku pt. „Głusza”. Dzięki tym działaniom oraz wystawie mamy możliwość popularyzowania wiedzy na temat Deaf Artu, czyli odrębnego nurtu w sztuce g/Głuchych. W kolejnym punkcie rozdziału omawiam kwestię dostępności języka migowego w muzeach oraz jak ważne jest umożliwienie osobom niesłyszącym rozwijanie się w zakresie kultury i sztuki. Czwarty rozdział jest najobszerniejszy, gdyż skupiłem się w nim nad meritum całej pracy, czyli Kulturze Głuchych oraz historii g/Głuchych, która jest niezwykle ważna dla naszego środowiska, a niestety tak mało się o niej mówi. Przedstawiam badania nad językiem migowym prowadzone na świecie. A co najważniejsze omawiam szczegółowo nurt De'VIA, historię jego powstania oraz jego rozwój na przestrzeni lat. W dalszej części rozdziału wyjaśniam znaczenie pojęcia artywizm oraz koncepcji Deafhood. Zakończenie rozdziału wieńczy analiza dzieł współczesnych g/Głuchych artystów, w tym omówienie motywów Deaf Artu w przedstawionych dziełach. Staram się także przedstawić jak nurt De'VIA wpływa na polskich g/Głuchych artystów. Bardzo mało się o tym mówi, ale przecież jest bardzo wielu zdolnych g/Głuchych artystów, tylko społeczeństwo nie ma o nich pojęcia. Niezwykle przykry jest fakt, iż społeczeństwo deprecjonuje twórczość g/Głuchych artystów. Dlatego właśnie powstała ta rozprawa doktorska, aby obudzić społeczeństwo i otworzyć im oczy na wspaniałą twórczość artystyczną g/Głuchych.

Ostatni rozdział to objaśnienie motywu powstania drugiej części niniejszej rozprawy doktorskiej, czyli „Słownika sztuki w językach migowych”. Omawiam w nim powód powstania publikacji, kwestie techniczne, takie jak towarzysząca publikacji strona internetowa, ilustracje czy filmiki nagrywane w polskim języku migowym, w szczególności metodologię pracy stosowaną podczas przygotowania doktoratu, zastosowane techniki. Jest to kwintesencja opisu całego słownika.